

Povezovanje zelene turistične ponudbe na Kočevskem Skriti obrazi Kočevskega gozda

Kočevska narava in zgodovina sta močno povezani z gozdovi. Ker je bilo to območje po drugi svetovni vojni zaradi naravne odmaknjenosti in iz političnih razlogov vse do osamosvojitve zaprto, se lahko pohvali z najbolj naravno ohranjenimi gozdovi in kar s šestimi pragozdovi, najbolj znana sta Rajhenavski gozd in pragozd Kroker, ki se kot največji gozdni rezervat poteguje za vpis na Unescov seznam svetovne dediščine.

Kar 90 odstotkov Kočevske je pokrite z gozdovi, to naravno bogastvo pa ostaja po zatonu lesne industrije v Sloveniji v glavnem neizkoriščeno, zato so se tri občine na Kočevskem: Kočevje, Fara in Kostel, odločile, da se povežejo in ponudijo bogastvo gozda v sodobnejšem, turističnem »paketu«, ki bo odkril številne stare in nove poglede na skrivnosti gozda, spodbudil razvoj številnih gospodarskih dejavnosti in pomagal do novih zaposlitev. Mladi s tega območja se namreč zaradi pomanjkanja delovnih mest (brezposelnost je bila do predlani kar 24-odstotna, a je v zadnjem letu nižja za osem odstotkov) v glavnem izseljujejo. Na drugi strani pa to območje vse bolj odkrivajo ljubitelji narave iz Slovenije in tujine, zato razvoj stavijo na ljubitelje kolesarjenja, taborjenja, pohodništva, pragozdov, še vedno nekoliko skrivnostne nedavne sloven-

Hostel Bear log je sredi Kočevja odprl vrata letos aprila.

ske zgodovine, jahanja, kulinarike in drugih dejavnosti, ki so lahko zgled za razvoj tudi drugih podeželskim območjem.

Iz Medvedjega brloga v gozdove

Prvi odločnejši korak k celovitejši ponudbi Kočevske je bila otvoritev Bear loga oz. Medvedjega brloga, hostla v prenovljeni stavbi nekdanjega gostišča, ki je neurejeno dolgo kazilo središče Kočevja. Hostel ima 32 ležišč v osmih sobah in deluje v okviru Javnega zavoda za turizem in kulturo Kočevje. Vesna Malnar, direktorica zavoda, je predstavila, da se je turizem na Kočevskem šele začel prebujati, in zavedajo se, da bo zahteval celovit razvoj precej let. Najpomembnejše je, da se uvrstijo na zemljevid kot prepoznavno »zeleno« območje,

ki vključili so se v projekt Zelena shema slovenskega turizma, kar 90 odstotkov Kočevskega območja je namreč v Naturi 2000. In če so bila še pred kratkim glavna zadrega prenočišča, imajo možnosti za njihovo ureditev veliko, saj je na območju Kočevskega več kot 200 bolj ali manj urejenih postelj. V neizkoriščenih lovskih kočah jih je 69, 40 jih urejajo v hotelu Jasovnik. Ob Kočevskem oz. Rudniškem jezeru načrtujejo ureditev kampa in možnosti za taborjenje za šolsko mladino, prav tako je priložnost za ureditev postaj za avtodome. Več sredstev vlaga v infrastrukturo tudi občina Kočevje, ki je lani infrastrukturi namenila milijon evrov, za razpise za spodbujanje turizma prek podjetniških projektov pa je sredstva zadnja leta povečala iz 60 tisoč na 130 tisoč evrov. Podžupan občine Roman Horvat je potrdil, da se zanimanje pri domačinih za vlaganje v to dejavnost povečuje. Možnosti so tudi za turizem na kmetiji, aktivna je samo ena turistična kmetija v Rajhenavu, saj je nasploh kmetijstva in čistih kmetov na Kočevskem zelo malo.

Po stopinjah medvedov

Kočevski gozdovi so del največjega strnjene kompleksa gozdov v Evropi, ki se razteza od Trnovskega gozda do Gorskega Kotarja na Hrvaškem. S površino 106.809 hektarjev pa je največje območje Nature 2000 v Sloveniji. Slovenija je ena redkih držav, kjer so odprti za obisk tudi zasebni gozdovi, vendar pa je za njihovo opazovanje potrebno ne le poznavanje terena, temveč tudi znanje o posebnih vrstah rastlinja

in živali na določenem območju. Na Kočevskem so si zato zamislili 23 tematskih poti; med njimi Medvedova, Borovška, Roška, Goteniška, Osilniška in druge. Za njihovo odkrivanje lahko dobite pomoč v obliki interpretatorke narave, ki jo predstavlja dr. Petra Draškovič Pelc, po izobrazbi doktorica biomedicine, fotografinja narave in predvsem poznavalka Kočevskega gozda. Popelje vas po bolj skritih gozdnih poteh in medvedovih sledih in pravi, da je zadnje leto po njih popeljala že nekaj gostov, saj se zanimanje za gozdove Kočev-

Dr. Petra Draškovič Pelc vas popelje v gozd po medvedovih in drugih stopinjah.

skega Roga povečuje predvsem v tujini. »Z menoj se je prek zavoda za turizem mogoče dogovoriti za poldnevne ali celodnevne izlete. V Kočevskih pragozdovih so zanimive posebne združbe rastlin, največ je smreke in zaščitene jelke, največja in najbolj znana med njimi je približno 500 let stara in 51 metrov visoka kraljica Roga. Med rastlinami opozorilo največkrat na posebne lilije in med živalmi na zaščitene vrste, kot so sova kozarica, divje mačke, ris, volk, orel belorepec. Nekateri gostje imajo prav zasidrano željo, kljub številnim slovenskim gozdovom si želijo videti le Kočevski pragozd, vendar pa v njegovo osrčje gostov prav zato, da bi ga ohranili, nikoli ne popeljemo, temveč zgolj na rob. In ker mora ostati nedotaknjen za prihodnje generacije, iz spoštovanja do naravne dediščine, to odločitev sprejemajo tudi turisti.«

Dediščina Kočevarjev v vasi Koprivnik

V Kočevskem gozdu pa je poleg naravnih mogoče sledi-

ti tudi kulturnim sledem Kočevarjev nemških priseljencev. Zbirka njihove kulturne dediščine je na ogled v Pokrajinskem muzeju v Kočevju. Nemško prebivalstvo je tukaj živelo od 14. stoletja do srede druge svetovne vojne, ko so se v glavnem izselili oz. bili izgnani v Nemčijo in Avstrijo. Več kot pol od skoraj 180 Kočevarskih vasi je bilo porušeni in jih zarašča gozd, porušeni pa je bilo tudi več kot 100 cerkva in kapel. Za intenzivnejše kmetijstvo to kraško območje s številnimi vrtačami ni bilo primerno, zato pa so se Kočevarji ukvarjali s sadjarstvom in nekaj malega z vinogradništvom. V Koprivniku je zato nastal zavod Nesseltal, kjer so še vidni ostanki travniških jablan in hrušk, sliv, s čimer so se ukvarjali Kočevarji. V Občicah je urejena genska banka starih sadnih sort, zavod Nesseltal Koprivnik predeluje tudi sadje v sadne sokove. Na vinsko trto v teh krajih pa spominja ena izmed poti skozi roške gozdove, in sicer Vinska pot, ki je vodila iz Dolenskih Toplic prek Roga do goric v Šenberku, občina Koprivnik pa je imela do 1. svetovne vojne štiri hektarje vinogradov. Pridelovali so tudi samorodnico, kočevski meščani pa so do 2. vojne pridelovali vino na Mavrle nu, zato je imenovano mavrlensko vino, ki so ga prodajali tudi v Kočevju.

do, napovedujejo, zagotovo v ospredju jedi iz divjačine in gozdnih sadežev.

V Kočevsko Lipico na ježo

Skozi del kočevskih gozdov je mogoče tudi na konjskem hrbtu, saj se od leta 2000 v Kočevski Reki širi ranč Marina, v lasti podjetnika Slavka Hrženjaka; ukvarja se z zeleno energijo vetrnih elektrarn in drugimi dejavnostmi, v Sloveniji in na Hrvaškem pa ima 320 zaposlenih. Že 25 let je zaljubljen v konje, najbolj v »kavbojsko« pasmo ameriški quarter, najhitrejšo na 400 metrov oz. četrt (quarter) milje. Ta konj ima miren značaj in je izjemno vzdržljiv. Na ranču v Kočevski Reki ga zato redijo in plemenijo že 15 let. V hlevu je okrog 30 konj, imajo jih tako za tekmo vanja, jahanje kot za rejo, saj je med njimi tudi vrhunski plemenski žrebec. Letos so s semenom vrhunskih ameriških žrebecv osemenili dve kobili in ker gre vse seme na trg z DNA analizo, ni goljufij, pojasni Slavko. Zadnji dve leti je zgradil 60 metrov dolgo in 28 metrov široko jahalno manežo in še eno manjšo, zaposlene pa ima tri jahače oz. trenerje za šolanje konj. »Turizem v povezavi s konji je eden od tistih na najvišji ravni, saj so gostje, ki imajo radi konje ali so njihovi lastniki, premožni. Ta šport je namreč zelo drag, konj zahteva izjemno drago oskrbo, od krme

Iz vasi Škrilj strogo zaupno: »Zgodovino političnega nasilja naslednje generacije prej ali slej razkrijejo in tudi tržijo prek turizma. V bunkerju, odprtem letošnjega junija, v vasi Škrilj (na fotografiji je sejna soba v njem) se sicer ni dogajalo nič nasilnega. Skupaj z bunkerjem v Gotenici, načrtovanim za politično elito za primer vojne, je bil izgrajen za telekomunikacijo. V njem bi lahko prebivalo 25 ljudi. Tedanji minister za razvoj pa je zato ukazal od tod izseliti vse prebivalstvo.«

Slavko Hrženjak v novi maneži, v ozadju konj pasme ameriški quarter

V sedanji turistični ponudbi jim manjka še izgrajena kulinarčna ponudba, za kar je vzrok nedvomno tudi malo kmetijstva v teh krajih, saj razen nekaj večjih farm molznic od te dejavnosti ne živi nihče. Gostu lahko ponudijo že zaščiteno kočevsko rakijo iz sadja in kočevski med, pa sir, ostalo ponudbo pa bo treba še pripraviti. Sredi kočevskih gozdov bo-

do veterinarjev. Že kmalu pričakujemo goste iz tujine, zgradili smo deset apartmajev, pri nas bodo lahko preživljali aktivni dopust. Pogrešamo pa podporo države – če ta vloži sto tisoče evrov na leto v kobilaro Lipica, bi lahko vsaj nekaj sredstev namenila tudi zasebnim rejcem konj,« sklene Hrženjak.

Darja Zemljč

Vreme

V preteklem tednu je naše kraje zajel prvi letošnji vročinski val. Najvišje dnevne temperature zraka so bile iz dneva v dan višje. Ogrela se je od 32 do 35 °C, celo v Zgornjesavski dolini malo čez 30 °C. Toplotna obremenitev je bila velika. Niti ponoči se temperature zraka niso spustile dosti pod 20 °C. Noč na petek pa je bila v Ljubljani in Dobličah pri Črnomlju rekordno topla, saj temperatura zraka ni padla pod 23,9 °C oziroma 25,6 °C. Povprečne temperature zraka so bile vsaj 7 °C višje od dolgoletnega povprečja. Brez neviht tudi ni šlo. Najprej so besnela neurja v sredo, a je lokalno padlo komaj nekaj milimetrov dežja – premalo za močno izsušena tla. Marsikje je padala tudi toča.

V nedeljo pa je Slovenijo ponovno prešla deževna fronta; najvišje temperature zraka so bile za kakšno stopinjo nižje, okoli 30 °C. Vreme pa so tudi v prvi polovici novega tedna popestri le popoldanske nevihte.

Obeti: Od srede do petka bo vreme precej nestanovitno, saj bodo naši kraji pod vplivom obsežnega ciklonskega območja. V četrtek in petek bo lahko več padavin. Sprva bodo najvišje dnevne temperature zraka še okrog 30 °C, po prehodu vremenske fronte v petek pa se bo ohladilo.

Oddelek za agrometeorologijo, Urad za meteorologijo, ARSO

Naš utrinek

Mladi čebelar

Rožle zelo rad pomaga pri delih, ki niso vsakdanja. Tako je pridno pomagal pri točenju medu. Pred piki čebel pa se je tudi primerno zaščitil. Fotografijo nam je poslala mama Marjanca Čuk iz Črnega Vrha nad Idrijo.

Izjava tedna

Peter Vrisk, predsednik Zdržne zveze Slovenije: »Mercator od zadrug na leto odkupi več kot 10 tisoč ton sadja in zelenjave. Dolgoletno uspešno sodelovanje bo z akcijo Radi imamo domače še okrepljeno, vse z namenom podpore slovenskega kmetijstva in pridelave ter porabe domače hrane.«